

ZÁPIS: IGLO na téma Globálního přístupu Evropy ke spolupráci v oblasti výzkumu a inovací

Datum:	16.6.2021
Místo konání:	online
Zapsal/a:	Denisa Fančová, Senior odborný konzultant pro výzkum

1

Dne 16. června 2021 se uskutečnilo setkání pracovní skupiny k mezinárodní spolupráci, v rámci něhož **Adam Tyson (GR RTD)** představil nedávno přijatý **Globální přístup Evropy ke spolupráci v oblasti výzkumu a inovací**. Jedná se o jediné sdělení Evropské komise, které se věnuje mezinárodní spolupráci v rámci konkrétní oblasti.

Záměrem Komise bylo společně s členskými státy vytvořit seznam zásad na základě již existujících chart, kodexů a závěrů Rady v oblasti politiky výzkumu a inovací a stanovit rámec spolupráce ve VaVal s externími partnery. Tyto hodnoty a zásady byly rozvíjeny během posledních 20 let a zahrnují oblasti, jako je svoboda vědeckého výzkumu, podpora excelence, otevřený přístup nebo kariérní podmínky pro výzkumné pracovníky. Komise navrhuje, aby členské státy znovu potvrdily svůj závazek nejen k těmto zásadám a hodnotám, ale také k jejich naplňování na úrovni národních politik výzkumu a inovací. EU by měla v roce 2021 ve spolupráci s členskými státy v rámci fóra Forum for Transition vypracovat zásady mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a inovací a poté tyto zásady prosazovat v mnohostranném dialogu s partnerskými zeměmi a mezinárodními fóry. Klíčovým nástrojem provádění strategie bude Horizont Evropa.

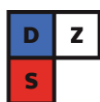
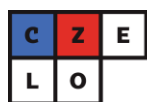
Nová strategie vychází ze dvou hlavních cílů, které jsou vzájemně vyvážené. Zaprvé, jejím cílem je výzkumné a inovační prostředí, které je založeno na pravidlech a hodnotách a je rovněž automaticky otevřené, s cílem umožnit výzkumným pracovníkům a inovátorům na celém světě spolupracovat v mnohostranných partnerstvích a hledat řešení celosvětových problémů. Zadruhé, usiluje o zajištění reciprocity a rovných podmínek v mezinárodní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací.

Globální přístup by měl být prováděn prostřednictvím:

- modulace bilaterálních spoluprací EU v oblasti výzkumu a inovací, tak aby byly slučitelné s evropskými zájmy a hodnotami a aby se posílila strategická autonomie EU;
- mobilizace vědy, technologií a inovací za účelem urychlení udržitelného a inkluzivního rozvoje a přechodu k ekonomikám založených na znalostech v zemích s nízkými a středními příjmy;
- iniciativ založených na přístupu „tým Evropa“, které kombinují opatření EU, finančních institucí a členských států s cílem maximalizovat účinnost a dopad akcí.

Komise se mimo jiné v rámci sdělení zavazuje do konce roku 2022 předložit kodex inteligentního využívání duševního vlastnictví v mezinárodním kontextu; posilovat i nadále spolupráci s Afrikou a dalšími rozvojovými zeměmi; rozvíjet mezinárodní a bilaterální spolupráci v prioritních oblastech, jako je přechod k zelenému hospodářství, digitální transformace/přechod na digitální technologie a výzkum v oblasti zdraví a jiné. Snahou bude rovněž co nejdříve dosáhnout shody ohledně plánu spolupráce ve VaVal mezi EU a Čínou (EU-China Joint Roadmap), podpora vědecko-technologického dialogu mezi ASEAN-EU a implementace strategické cestovní mapy akčního plánu EU-CELAC v oblasti VaVal na období 2021–2023.

První hodnocení naplňování strategie proběhne v roce 2022. Poté bude EK pravidelně každé dva roky předkládat Evropskému parlamentu a Radě hodnotící zprávy.

PODPOŘENO
PROJEKTEM
MŠMT MS2102

Tyson se dále věnoval otázce **mezinárodní spolupráce v rámci programu Horizont Evropa**, který představuje nejotevřenější vědecký program na světě. Nové způsoby asociace umožňují přidružení jakékoliv země světa na základě splnění určitých kritérií. I zde bude kladen důraz na země s nízkými příjmy, jejichž zapojení do programu bude hrazena ze strany EU. V souladu se strategií Globálního přístupu budou v rámci pracovních programů otevřeny speciální výzvy zaměřené na spolupráci s určitými strategickými zahraničními partnery. Jako příklad lze uvést spolupráci s Afrikou (Africa Initiative). Pracovní program Horizon Evropa 2021–2022 zahrnuje přibližně 40 témat s rozpočtem kolem 350 milionů eur v rámci výzev k podávání návrhů, které jsou zvláště důležité pro spolupráci s Afrikou. Výzvy k předkládání návrhů vyžadují nebo podporují účast afrických subjektů. Zaměření výzev odráží společné priority dohodnuté na ministerském zasedání EU-AU pro výzkum a inovace v červenci 2020: 1) veřejné zdraví, 2) přechod na zelené hospodářství a 3) inovace a technologie a vědecké kapacity.

Novinkou je také **čl. 22 (5) nařízení**, kterým se zavádí rámcový program Horizont Evropa, prostřednictvím něhož je v odůvodněných případech možné limitovat účast subjektů z některých zemí. V případě, že se jedná o zabezpečení strategické autonomie nebo bezpečnost Unie, pracovní program může stanovit, že účast může být omezena na právní subjekty umístěné pouze v členských státech nebo na právní subjekty nacházející se kromě členských států v uvedených přidružených nebo jiných třetích zemích. Jakékoli omezení účasti právních subjektů situovaných v přidružených zemích, které jsou členy EHP, musí být v souladu s podmínkami stanovenými v Dohodě o Evropském hospodářském prostoru. Pracovní program může rovněž vyloučit účast právnických osob umístěných v Unii nebo v přidružených zemích přímo nebo nepřímo kontrolovaných nepřidruženými třetími zeměmi. Účast v třetím pilíři (inovativní Evropa) je otevřena jenom subjektům působícím a ustanoveným v EU.

Co se týče asociace jednotlivých zemí, formální vyjednávání se zeměmi přidruženými k H2020 budou brzy zahájeny. Komise plánuje schválit asociační dohody do konce roku (je potřeba je schválit ještě před podpisem prvních grantových dohod), s tím že se zde bude uplatňovat pravidlo retroaktivity/zpětné účinnosti.

